

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se 'ac
numa' pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
I. Foti, Gabriella Anastasiu-Viculescu, Ioan Dragu, C. Ciocazan, V. Anestin,
General Al. Hiottu, C. A. I. Ghica, I. I. Biciola, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pag. 7 și 8
-BANI 20-

M. S. Regele Victor Emanoel pe câmpul de luptă.

Războiul anecdotic

Australienii la Dardanele.

Trupele australiene, trimise de aliați în lupte la Dardanele, au debarcat la Gab Tepe. Aici australienii s'au găsit în fața unei numeroase trupe de musulmani. Dar soldații aduși din Noua Zeelandă sunt de-o vânzosenie puțin cunoscută în Europa.

S'a început atacul; armatele au înaintat una către alta.

Deoparte era numărul armatei turcești, de cealaltă parte era curajul fără margini al australienilor. Aceștia, soldați voinici nu cedau în fața inamicului. Din rândurile lor se repeziau atleți cu figurile crăpate de setea războiului, apucau pe inimici, pitici pe lângă ei, îi trântiau și porneau mai departe.

Un ziar englez spune, că un australian era împresurat de 5 turci și hărțuit din toate părțile, era să fie ostenit. Atunci groaza de a nu fi pierdut i-a condensat atâta forță fizică, încât cu o lovitură de baionetă doborî doi turci. I-a fost ușor pe urmă să lupte cu ceilalți și să-i răpună.

Un altul era lovit grav la maxilarul inferior, totuși nu s'a retras. Plin de sânge, înveninat de ciudă înaită. Se repezia cu furie asupra pântecelor dușmanilor din calea-i, spintecând cu baioneta.

Pentru soldații turci e o groază când aud, sau văd australieni.

Unde-i inamicul?

Inchipuți-vă, o tranșee avansată, care e poate ultima spre dușman. O fabrică de bere, cu ziduri puternice a fost transformată de francezi, în fortăreață. Zidurile externe, găurite pretutindeni, constituie prima tranșee. Mai încolo, la o distanță numai de vre-o opt metri, sunt tranșeele inamice. În aceste tranșee strâmte, întunecoase și înțesate de arme, nu se vorbește nici odată, — din po-trivă, se ține chiar răsuflarea. E mai solemn ca într-o biserică...

Mă apropii de o fereastră tranșeei și mă uit: un spațiu mic cu iarbă, — o ridicătură de pământ mai înalt; deasupra doar saci de pe pământ foarte vizibili.

Acolo sunt germanii, de sigur într-o încordare tot așa de intensă și tot atât de bine înarmați, ca și noi. Nimic nu se vede! Nimic nu se știe... Lucrul pare absurd, de necrezut, cu neputință... Și totuși asta este realitatea.

Intreb, încetșor, la ureche, pe un soldat de pază la fereastră, dacă a văzut azi vr'un german.

- Nu domnule!
- Dar zilele trecute?
- Nici atunci...
- Cum așa? De loc?
- De câtă vreme stai aici?
- De la 1 Februarie!

În atâtea zile, la opt metri de-părțare, cu toată străduința sa de a vedea, sentinela aceasta nu zărise încă niciun dușman!

Doi eroi.

Dimineața. Atacul german să-bise. O companie de infanteriști, trudită se lupta totuși cu îndâr-jire. Fețele soldaților erau dez-compuse, baionetele erau pătate de sânge. Aveau ordin să lupte înainte, — oricare-ar fi fost rezul-tatul, dar să nu cedeze.

Comandantul îmbărbăta pe sol-dați, le recomanda că-i mai bine să moră decât să se dea bătuti. Bătrânul comandant avea sub ordinele sale, pe fiul său, care era sublocotenent.

Francezii din față înaintau; germanii luptau cu înverșunare. Ajunseră față în față, era luptă corp la corp. Francezii mai mulți și mai iuți au dat înapoi pe ger-mani, cari au trebuit să cedeze. Când să se adune și să se inu-

mere cei cari mai rămăseseră din-tre germani, sublocotenentul, fiul comandantului lipsea. Bătrânul tremura, lacrimile-i curgeau și-roaie, dar nu scotea niciun cuvânt.

În cele din urmă întrebă de fiul său, i se răspunse, că fusese cel dintâi care se năpustise asupra inimicului și de aceea a trebuit să cadă.

— Așa dar, tinerețea lui s'a dus. Rămân acum eu să fiu adevărat părinte de erou. A doua zi, com-pania comandantului reluă lupta în locul din ajun și cel dintâi care se repezi asupra dușmanului fu bătrânul comandant. Soldații l-au urmat cu înasufletire, — bătrânul însă avu soarta fiului său.

Din Siberia în China.

— Scrisoarea unui locotenent român din armata austro-ungară.

„Soarta m'a aruncat înfărgit pe pământ chinez. Ca să-ți poți face părere ce-am îndurat, îți spun, că pe ger de 30 de grade, am mers 6 zile în șir întovărășie a 6 contrabandisti chinezi, fără să inițiam pe nimeni în calea noastră. Ajunserăm în cele din urmă în orașul Sandiagon. De 21 ore nu îmbucaserăm nimic. Aici la marginea orașului am căpătat de mâncare un fel de terciu de mă-lai și morcovii are piperați. Ni s'a făcut apoi loc de odihnă, dar ca să ne desculțăm, a trebuit să ne tăiem ciubotele înghețate pe picioare. Adoa zi am fost prezin-tați unui ofițer, care trebui să ia grijă a ne transporta la Peking. Plecarăm în care trase de doi. Pe drum, carele s'au sfărâmat și am fost siliți să mergem pe jos. Obo-seala însă nie-a răpus și apoi mai mult ne-au țărât soldații chinezi, care ne însoțeau.

De la o vreme, toată spinarea îmi era carne vie, când avuăm no-rocul să găsim un car în care să ne urcăm. După alte zile de um-blet am ajuns la Peking. Aici consulul austro-ungar era înșin-tat de sosirea noastră și a cerut asupra-ne pază dublă. Nu știu, ce va fi cu mine, dar nu mă înduesc a mai trăi”.

Prizonieri.

E aproape o lună, de când fac serviciu în tabără de prizonieri de războiu din Debrețin. Prizo-nierii sunt ostași din armata ru-sească, printre ei sunt și români din Basarabia.

Ruși snut tare credincioși, la ei fățarnice nu se întâlnește.

De multeori seara, după cină cântă și joacă în grupuri. Bucuria și plăcerea lor mare e să cânte „Tatăl nsotru” și „Christos a înviat”. Atunci cu toți stau smirna în picioare și cu capetele descope-rițe.

Partea cea mai înduioșătoare este că prizonierii români cântă totdeauna moldoveneste și joacă, mai ales cu o dibăcie neîntrecută căzăcească. Unul dintre ei flueră, parcă ar fi fluerat de main și ceilalți joacă de parcă n'ar fi oameni, așa de iuți li-s picioarele.

Prizonieri toți cântă, joacă, se închină dar după toate astea cer să li se dea tutun. Ți-i mai mare mila, parcă s'ăfutu, când li se refuză țigări.

Eroismul românilor.

La o cazarmă din Cluj s'a prez-entat zilele acestea un capo-rat din regimentul 51 inf. Venise omul dela Viena, unde a zăcut trei luni într'un spital, ca să-și vindece piciorul înghețat astă-iar-nă în războiul din Polonia-ruseas-că. Umbla și acum cu băț, căci piciorul li mai doare, dar ranele pricisuite de ger sunt aproape vindecate.

Numele caporalului este Dănilă Stanciu, dela Bozna, sat în Salo-j. E soldat în activitate. Fecior bine încheiat, cu mustăcioară neagră, cu ochii ageri lucitori, iar la piept cu medalia de aur pentru eroism.

Distincția este rară.

Lucrul s'a petrecut în Decem-brie 1914. Regimentul 51 se des-fășurase într'o lungă linie de bă-tăie în fața satului galițian H. Tranșeele rusești se găseau la mică distanță de ale noastre. Dar nici ai noștri, nici Rușii nu se pu-teau mișca înainte. Centrul nostru se oprise deoarece dușmanii scutiți în dosul unei șuri uriașe își tec-miseră acolo mitralierele și trimi-teau vijelii de gloanțe asupra po-zițiilor noastre. Ca să poată pro-

greza centrul, trebuia întâi dis-trusă clădirea primejdioasă. Tu-nuri grele nu erau la îndemână; artileria ușoară a tras câteva fo-curi asupra șurii, a nimerit-o, dar n'a prăbușit-o, și mai departe cu focurile mitralierelor sale scutite.

Locotenentul G., comandant al companiei, a întrebat feciorii:

— Cine pornește din voi, să a-prindă clădirea cu acoperișul de paie și trestie?

Unul dintre soldați s'a anunțat să plece noaptea și să încerce a da foc șurii păcătoase.

A doua zi, răsărind soarele, se putea zări lămurit, cum nenoro-citul sta strâns lipit de părete, pă-rea răstignit, nu alta.

Dănilă Stanciu s'a prezentat o-tunci la comandant, spunând că voiește să încerce și el să aprindă clădirea cu pricina.

Locotenentul a dat mâna voios cu Dănilă, și i-a dorit noroc și izbândă.

Stanciu înainte de a porni la drum, și-a luat ranița din spate, și-a lăsat la o parte puca, baio-neta și sacul de pâine: n'a cerut chibrituri, fiindcă cuția lui era pe sfârșite.

În ziua mare, la un ceas după ameză Dănilă Stanciu a ieșit din tranșee și cu pași măsurați s'a îndreptat spre locul afurisit. Soții de arme și ofițerii priveau agitați pe urmele lui și așteptau în fiecare clipă, ca îndrăznețul militar să fie culcat pe zăpadă de focul rusesc.

S'au înșelat. Rușii nu trăgeau de loc, iar Stanciu venia tot mai aproape, mai aproape de dâșii.

Acum se găsea la 20 pași de casă, 10 pași, 5 pași: în tranșeele noastre creștea iritația, fețele se înroșiseră, toți se uitau înfiorați la omul, care mergea orbeste în gura morții.

Stanciu sta lângă sură. Nu s'a uitat împrejur, ci din buzunar a smâncit cutia de chibrituri, și cu mâna cealaltă deodată ținu în sus chibritul aprins și-l atinse de stre-șina șurii.

Acoperișul începu să ardă. Lim-bile de foc li învăluiau încetșor, soldatul vără cutia întreagă în mijlocul trestiei și a paielor, se mai opri un moment să vadă: a reușit deplin treaba? Apoi, mul-tămit de ceea ce a isorăvit cu pași repezi a luat-o îndărăt.

Rușii, când au observat norul de fum, au descăreat un potop de gloanțe după Dănilă al nostru care alerga spre tranșeele lui, unde a sosit întreg și sănătos.

Centrul rusesc, în vreme ce fo-cul mistuia clădirea, a dat semnul de retragere: iar regimentul nos-tru i-a ocupat locul îndată.

Comandantul companiei a ra-portat și a propus, ca Dănilă Stan-ciu să fie distins. În 2 Ianuarie 1915 colonel Langendorf, în fața întregului regiment, i-a animat pe piept medalia de aur pentru e-roism și l-a avansat la gradul de caporal.

IN PLOAE

Insereată. — Sub lumina Felinarelor stinghere. Vântul sparte stropi de ploae Bar și 'necet, ca o părere.

Trecători lăvând în urmă Umbra lor tremurătoare, Merg grăbiți, fantome negre Risipite la 'nîmplare.

— Cam fericiți, în colț de stradă, Calzi de-a dragostei vâpae, El și Ea, visând alături, Ar sta viața 'ntreagă 'n ploae...

Mariella I. Anestasiu-Vuculescu

CLOPOTELE

Clopoțele de aramă ce de veacuri stau în turlă, Trimițând de-acolo 'n lume glasul lor misterios Ce răsfărânge, într'un sunet, bucuria și tristețea, Cum tot sură în spre seară cu glas dulce, tânguios!

Pe 'nălțimi de catedrale stau, nitate și stinghere, Și vestesc izbânzi și 'nfrângerii cu lugubrul lor cuvânt; Ele nu mai simt durerea, nu mai simt nimicul lumii: Viata lor e transformată: — au plecat de pe pământ.

Mai de mult au stat în lume și 'nfrățite-au fost cu huma; Dar atingera cu focul a adus scăparea lor Și înălțându-se, ca taina, în spre boltile albastre, Azi ne chiamă, cu glas tainic, către cel stăpânit.

Pe 'nălțimi de catedrale ele par a fi giganti Unor vremuri legendare, povestind către norod, Cu cântarea lor duioasă, de eglavia trecută, De victorii raportate de un mare Voerod.

Basmul vieții-ne desarte, intrupat din suferințe, Clopoțele ni-l respiră, ca 'n adâncul groapei reci: Sau că sună lung, sinistru, sau vioi, de o potrivă, Ele ne petrec, în urmă, către liniștea de reci.

După noi, atunci se 'ntinde vâlul negru al uitării, Ne 'nșoară în groaza-i ceată pacea zilelor de-apoi, Dar, din turla crenelate, clopoțele de aramă, Pe copii noștri chiamă să se roage pentru noi.

Bazargic

I. I. Biciola

PORTRETE LITERARE

REGINA MARIA

Cu ocazia apariției „Visătorului de vise“

de I. FOTI

Regina Maria dedică ultimul volum fiicei sale Ileana, cu cuvintele:

„Privii în ochii ei și văzuți înfrunși nădejdi și visuri, și toate făgăduințele cuprinse în viață“.

„Visătorul de vise“ este după însăși înaltul autor o „fantezie“.

Citind volumul ai impresia că e luat din lumea basmelor noastre populare. E prea lungă narațiunea ca să fie o poveste și-i prea subiectivă ca să o putem intitula un roman. E o compoziție originală, un fel de autobiografie a vieții artistice, desigur trăită cu multe zbuciumări — ca și toți aceia cari nu de realizat un vis de artă — o înseilare de crâmpac de visuri și de preocupări chinuitoare ale augustei scriitoare.

Eroul poveștii, Eric Gundian, este un adolescent artist — un fel de Torquato Tasso, crescut la curtea unui rege iubitor de artă și protector al literilor. El intră în viață, seducător ca un Făt-Frumos. Autorul ni-l descrie: glasul lui suna ca viersul de dragoste al păsărilor, primăvara, în crângurile cu verde veșmânt; iar când lucea soarele de-asupra capului lui, era ca ceața unui amurg de vară peste un lan de grâu copt. În ochii lui se odihnea frumoasa pace a lacurilor ascunse în munți; iar în inima lui trăia credința curată a unui suflet nepătat“.

Ca și toți visătorii îl furase și pe dânsul gândul chinuitor al pribegiei, veșnic în căutarea un chip ideal și necunoscut misterul frumosului, taina nepătrunsă a existenței din afară și din lăuntru nostru. E nemulțumit de toate și e nemulțumit de el însuși.

La adevărații artiști această goană după necunoscut și după frumos — trecând peste pragul adolescenței — se oprește în loc și își găsește satisfacție în creațiune. De aci o mare deosebire între artist și visătorul iremediabil care este Eric Gundian.

Pe artist îl interesează tot în viață, el simpatizează cu toți și cu toate, ochiul lui este nesățios de a cunoaște toate amănuntele, dacă e poet.

Așa înzestrat numai el e capabil de acea suflare de sinteză care animă tot ce cade sub pama lui măească și dătătoare de viață. Visătorul dimpotrivă e un diletant bolnavicios, fără multă voință dominat de împrejurări, fără a fi capabil să le stăpânească și să le conducă el însuși; de acea artistul e dotat cu voința puternică a creatorului, ca și marele general ca și adâncul cugetător, ca și omul de știință neobosit.

Eric Gundian are veșnic în minte cu ceea ce spune Tagore: alerg peste dealuri și vățele, rățăcesc pe țărniuri fără nume, pentru că vreau să prind un vis de aur“.

Aceasta e o halucinație și o idee fixă, păgubitoare artistului — și un prilej de nefericire pentru om.

„Nu-și făcuse vre-un plan, știa numai că va ocoli pământul până va găsi ce caută. Dumnezeu de sigur era să îngrijească de dânsul ca de paserile cerului; vremea n'avea nici un preț pentru dânsul. Iși șterse fruntea nădușită și

se uită împrejur. Totul era li-riștit; aerul era încărcat de dulcea mireasmă a florilor de vară, cerul era albastru și nici o frunză din copaci nu se mișcă ...“

Și mai departe:

„...După aceasta se sculă, își urmă calea, tot drept înainte, dealungul drumului ce se întindea în fața lui, fără a întreba pe nimeni, senin și plin de încredere că toate au să fie bine, dacă nu și-o pierde din vedere marea scop“.

Vedați-l parcă e o pasăre: „Eric se așază iar pe prispă și urmă cu cântarea. Era o minune cum prin aceasta se mângâia, cum nu-i mai trebuia nimic alt; nici nu mai încerea să gândească, ci lăsa soarta să cioplească în jurul lui întâmplările...“

Asemenea oameni, nu există în realitate, sau dacă există sunt bolnavi, pe când în vis, unde totul se petrece în afară de domeniul și puterea voinții, se poate totul.

Și astfel Gundian mânat de visuri și de vedenii, pornește în lume.

Această goană după ideal ne-o descrie autorul într-o pagină admirabilă:

Tânărul călător ajunge într'un pustiu de gheață și de zăpadă. Vântul se astâmpărase de hoinăreală și o liniște nemărginită se

locul, iar talentul scriitoarei și impune la fie-care pas în citire admirației noastre.

*

Călătoria lui Eric continuă prin pesteră unei zâne — în genul abaterii lui Ulise în grota nimfe Calipso — prin nenumărate peripeții în luptă cu fiarele pădurii cu nămeții de zăpadă și cu furtunile de pe vârful munților, învingător după multe greutăți. Este un paladin fără teamă în luptă cu elementele naturii. Descrierile sunt peste tot frumoase, situațiile psihologice bine prinse și mici odată n'am avut cu atâta tărie în imaginația noastră intuiția de halucinare și de coșmar de cât citind rătăcirile prin zăpezi a lui Eric.

„Se uită în sus, și văzu nesfârșite cârduri de lebede albe, iar zburând în cercuri pe deasupra

M. S. REGINA MARIA

în toate împrejurările Eric este un fatalist. N'are revoltele sufletești puternice ale lui Hamlet intelectualul, n'are nici indoielile dureroase ale acestuia; el este un cântăreț de genul trubadurilor, rățăcește pribeg în lume, în căutarea ochilor frumoși de femeie, pe cari trebuie să-i picteze odată în peretele palatului — unde și-a lăsat opera neisprăvită. Nu tresare în el nimic prin care să ne dezvăluie personalitatea lui, nu izbucnește nimic din care să reiasă ambițiile lui de om, să răsară din mintea lui ideea de dominațiune, răsădită și înăscută în fiecare om. E un simplu Telemach, care urmează orbește sfaturile de după perdea ale zeiței Minerva. Te răsvrătești câte-odată în privra lui că-l vezi prea slab, n'are inimă de bărbat, este prea sentimental și nu e de loc egoist. Nu vreau să zic egoistul exclusiv, ci egoizmul individual ca punct de conservare proprie.

De aceea dintr-o voință delinată multă vreme, desenul nu va fi sigur și compoziția va fi estompată cu prea mult creion negru.

lăsu peste toate... „Deodată veni, jucând din depărtare o mică flăcără albăstrue; apoi alta și încă alta, tot mai numeroase, până când tot cuprinsul se umplu de flăcări, de o gloată de mici lumini palpăiau ca mii de suflete pierdute.“

„Eric încercă să prindă una cu mâinele lui degerate, dar îndată ce crezu că o apucase, ea pieri ca o înheipuire din vis.“

„Atunci cu lăcomie copilrească, Eric începu o goană nebușă după micile flăcări fugare, alergând ici și colo în bătaia lunii, în dorul de a le prinde, fără însă a izbucni; merse se iveau alte și alte lumini care îl ispiteau mai departe în acest pustiu de zăpadă.“

„La urmă izbucni în răs, se opri să privească cum se pierdeau micile flăcări albastre plutind tot mai departe spre necunoscutul din care eșiseră, una după alta, ca un lung aluiu de pelerini în noapte. Se făceau tot mai mici și se părea, pe când dispăreau, că-i face senin să le urmeze, într-o goană nebună peste zăpadă înghetată și tare“.

Frumuseți de stil abundă în tot

erau altele tot atât de albe, care zburau ma sus, tot mai sus, mai departe tot mai departe, și se lăsa sau la urmă pe niște stânci de gheață, cari formau năpraznic hotare între mare și pământ. Toate aceste făpturi înaripate erau tovarășii frumoasei femei pe care o părăsise“.

Descrierea conține parcă efuziuni intime ale augustei scriitoare, un fel de regret că a părăsit țara sa de neguri și de amurg.

După nespuse peripeții, Eric ajunge în țara făgăduinții, aci povestitoarea admiră frumusețile țării noastre în imagini demne de reținut. Intră în societatea unor țigani, în mijlocul cărora cunoaște viața acestor pribegi. Aici găsește pe regina visurilor lui, pe Stella, în ochii căreia a găsit intruparea visului său; în tăia iubire. Capitolele, în care ne descrie această formațiune a personalității artistice a lui Eric, sunt pline de misticizm și de o savoare cu totul patriarhală. Viața țiganilor ni-i redată în culori de poveste și-i lipsită de desenul și de relieful amănunțelor, ceiace ni

le dă numai contactul cu realitatea.

Dar, în schimb, ce bogăție sufletească, acolo unde închisă în eul său, utorul își descrie impresii personale sau clipe trăite.

Vlăstar al unei familii cu menire, de a domni asupra lumii, ea însăși regină și puternică, cum putea să intre în sufletul pribeagului zgârcit de frig, cum putea să simtă umilinta și mândria visătorului flămând de-alungul străzilor deșerte, care în loc de palate visează o bucătică de pâine și în loc de aprumurile Arabiei, fumul greoiu al unui muc de țigară? Nici creșterea, nici orgoliul suveran nu-i permitea să-și închipe amănuntele dureroase ale unei existențe umile de artist. — Aceste lucruri le-am simțit cândva, noi, muritorii de rând; noi am trăit clipa inflăcăării creației și momentele de deprimare omoritoare ale inoelii și ale studiului, clipe groaznice de căutare al unui necunoscut intangibil și inexistent, dar totuși real și aducător de speranțe. Cu timpul realitatea, nevoile vieții te fac să renunți la multe pentru a-ți păstra neatinsă scântea inspirației și a creațiilor care trăiește și lucrează în tine.

Aceste restricțiuni nu privesc pe augusta scriitoare a volumului pe care-l analizăm, pentru că „Visătorul de vise” prin însăși titlul și conținutul său nu intră în câmpul scrierilor obișnuite și ușor de clasat, e mai mult un poem al frumuseții și al primei tinereți. Greșile de compoziție și unele lungimi de care s'ar agăța un dascăl de gramatică plictisitor, capătă aici un farmec deosebit și constituie un merit al autorului.

Mărginindu-ne la câte-va considerațiuni, am constatat că suverana noastră are concepție pesimistă asupra artistului în viață; o fericire de îndată ce o posedăm ne creem noi înșine un prilej de durere din durata ei; tocmai în clipa când Eric se simte în culmea norocului, când aude declarația de dragoste a Steliei, în aceeași clipă fantoma fericirii dispăre cu moartea ființei iubite. Procedeu artistic întrebuintat de înalta scriitoare, prin ruperea firului de fericire pentru cei doi eroi, în punctul culminant al dragostei lor, ne pare cam brusc și dă un efect contrar decât acela al tragicului serios.

Terminăm această schiță asupra operei Reginei Maria, opera unui suflet ales și de cea mai mare importanță pentru literatura noastră, reproducând câte-va cugelări — adevărate maxime — și câteva observațiuni profunde asupra spiritului omenesc și a societății. Această-i un omagiu ales și cel mai mare elogiu pentru nobila frunte a Reginei care le-a conceput.

Un suflet plin de bucurie e unul din cele mai neprețuite daruri ale Domnului.

Dar tovarăsa lui, îl amăgea mereu cu noi făgăduințe, copleșindu-l tot cu alte plăceri și desbateri, până când se simțea obosit de atâta tihnă și fericire; veneau ceasuri în care îl coprindea dorul de drumurile prăfuite, de arșița soarelui, de primejdiile nopților de furtună și de vânt.

Și astfel sta întins în grădina fermecată, cu inima sfâșiată de dorul libertății, și totuși fără puterea de a sfărâma mrejele de mătase care îl țineau ca niște lanțuri de fier.

„Aici sus, în singurătatea pustie dintre vulturi și nouri, învață omul să privească de sus lucrurile și să-și dea seamă de însemnătatea lor.

„Iubirea este începutul și încheierea tuturor lucrurilor. Iubirea este cheia care deschide toate ușile. Iubirea este răspunsul la toate întrebările. Iubirea este miezul inimii a întregii țări. Iubirea este glasul Domnului, pedeapsa și răsplata dată de dânsul popoului său. Iubirea poartă inima până la hotarele necunoscutului. În iubire este totul cuprins: bucurie și durere, nădejde și desepărare, noaptea și zi, aceea ce a fost ce este și ce va fi.”

Oare toate biruintele sunt atât de triste?

Sunt peizajii așa de bine prinse parcă s pictate și în întregimea lor sunt fragede ca umedul de rouă al pământului. De pildă: nopătea venea cu repeziciunea unei păsări ce se lasă din zbor; și de mai multe ori în zorii zilei, o poezie albă de gheață acoperea țărâna ca zahăr cristalizat presărat pe pământ.

Un cerc de brumă părea că se așterne în jurul lor ca o cunună uriasă de măci cenușii.

Și rănilor li zvăcneau ca niște inimi cînute.

Nouri deși învăluiau vărfurile munților și se furisau ca niște li ghiane mlădioase de-alungul coastelor, umplând prăpăstii adânci cu umede valuri de ceață mișcătoare cari tot se apropie de dânsul gata să-l înghiță.

Era seară. Marea era liniștită, atât de liniștită, încât părea o nemărginită oglindă în care soarele își resfrângea nenumărabile culori, asemenea unei femei încoronate, cari își încearcă, în fața oglinzii, falnicile hane cu fețe strălucitoare.

Traducerea d-nei Miller-Verghy e bună. Regretăm că s'au strecurat prea multe greșeli de tipar în textul românesc, ceea ce strică estetica volumului. Prea deasă întrebuintare a lui „ăst” dialectal în loc de acest devine pe alocurea agasantă. De asemenea traducerea în unele părți este ininteligibilă... „pentru dânsul, fiecare frumusețe răzleață era ca un tablou compus de sufletul său”. (Cap. VII, pag. 46). În altă parte: „cântecul era un adănc oftat de dor, ca o prelungă avănare spre ale vieții nemărginite făgăduințe de neatins (corect: făgăduinți nemărginite și de neatins).

Aceeaș greșală repetată și în alt capitol: „așa fusese porunca bunului învățat bătrân (pag. 107), (corect: bunului și învățatului bătrân).

Și așa mai departe. Sunt mici lucruri cari se pot îndrepta la o nouă ediție, tipărită cu mai multă îngrijire.

Vocația Domniței

de IOAN DRAGU

Domniței Maria nu-i plăcea ceata de piatră rezimată de muntele pleșuv, nici zgomotul surlelor, nici vânătorile ucigătoare prin păduri; nu-i plăceau nici pretenții de sânge domnesc cari li erau hotărâți, și spre a face cumpănă cruzimii răspânditoare de sânge și trufiei nebune și tiraniei neamului ei, ea se simți cuprinsă de nevoia unei căințe, făcută din chinuirea trupului prin post și sihăstrie. Credea să simte în uratul neînvinș care o doboră, chemarea tainică a harului dumnezeesc; căci ea nu bănuia că ceia ce o mîna spre alte locuri era dorința de a înfalni acolo ceva nelămurit, neașteptat, care trebuie să reînnoiască ființa lăuntrică și să-i dea bucurii necunoscute.

Necunoscutul are înfățișarea unei făgădueli. Și domniței Maria el îi putea făgădui visul, lucrul acesta vag și măreț, lucrul cel mai frumos pe care îl dă viața, fiind că nu știm bine ce e, fiindcă poate fi ceea ce nu poate să se implinească. Domniței Maria el îi făgăduia poate locul în care crește floarea fericirii pe care o alegi și o respiri, săturându-ți sufletul de melancolie ametoare și încărcându-l cu speranțe fără formă care picură greoi ca apa de pe rozele aplecate de furtună.

Curtea domnească nu voi să-i supere dorința. De aceea, întovărită de jupâneasa Smaranda, nevasta părcălabului Șoltan, se scobori spre câmpie și-și căută un refugiu monahal.

Nu voia unul prea întunecos, căci fantezia ei se scâldea în toate undele torentelor. De aceea nu se opri în nici una din mănăstirile pe care le știa de mult ci în aceea pe care o clădise de curând, nu un domn biruitor, nici un boer cucernic, ci niște călugărițe tăcute, venite de nu se șita unde, care u atârnuu de nici o autoritate bisericască și cari se conduceau după alte norme monahale.

Mănăstirea plăcu domniței, căci se potrivea cu umilinta obidită a sufletului ei. Ceea ce îi plăcu și mai mult încă, fu grădina mistică, în care trebuiau de acum înainte să se imprăștie parfumurile esențiale ale virtuții ei. Era așa de plină de soarele amiazii, încât simțea lumina blondă uniform răspândită fără a o vedea. Toate lucrurile erau în ea mici și orânduite frumos; lespezile netede și albe dela intrare, pietrișul perlat al potecilor, care se învârteau în jurul lor însăși, așa cum aleargă pisicile după coada lor, firele de iarbă deopotrivă de verzi și de asemănătoare, patratele de verdeț, vița cu zece ciorchini, trandafirul alb și șirul monoton de straturi de flori.

Domnița se și gândea la gesturile de închinăciune pe care i le va cere locașul acesta lipsit de griji, când deodată privirile îi fură atrase de un leandru admirabil, acoperit de flori deschise cari răspândeau un miros de migdale dulci și de miere. Jupâneasa Smaranda, bănuitoare, se miră de trănicia prea păgână a frunzișului lui ascuțit și de bogăția aprinsă a florilor. Dar maicele îi răspunseră că „leandru prevestea rozele veșnicei dimineți”.

Deodată, domnița surdă la zgomotele lumii, auzi alintarea lichidă și răcoroasă a unei picături de apă. Era glasul discret, dar veșnic al unui basin care conținea, după spusele maicilor, „apele cari spală de păcate”. Dar jupânesii Smaranda îi fu frică că nu cumva murmurul lor nepotolit să turbure somnul ușor al domniței în patul ei cel strâmt.

Mirarea domniței fu și mai mare, când văzu venind spre ea o ceată de călugărițe, îmbrăcate unele în roș, altele în alb. Anterurile netede nu făceau nici o cută în jurul trupurilor lor. Și din gurile lor prea rotunde nici un cuvânt nu eșea. Jupâneasa Smaranda voi să vorbească cu ele. Dar stărița o lămuri că, din cauza unei cucernicii fără seamăn, maicele acestea au ajuns mute și că nu mai pot să-și spue măcar rugăciunile; se hrănesc cu anafură și e de ajuns atâta ca să le facă sfinte.

Prefața aceasta la viața monahală puse în încurcătură pe jupâneasa Smaranda. În schimb ea plăcu domniței care, hotărâtă să continue experiența acestui soi nou de călugărie, întrebă cari sunt serințele regulamentului. Sunt așa de simple, zise, maica stăriță, în cât și animalele și chiar plantele pot să le îndeplinească.

„Noi n'avem decât o lege: aceea a iubirii desăvârșite.

„Ne iubim unele pe altele și ne servim reciproc; ne place lumina care ne luminează, umbra care ne ocrotește, apa care ne scaldă; ne place somnul dorit de trupurile noastre și hrana pe care ni-o sâmau tăcerea. Domnița Maria se cere viața. Alintarea gesturilor noastre e împărtășită de tot ceea ce ne inconjoară. Când trecem prin aleele astea, cele mai sfioase dintre plante ne sărută rochile și însăși viermii se îmbrățișează între ei în bulgării de pământ.

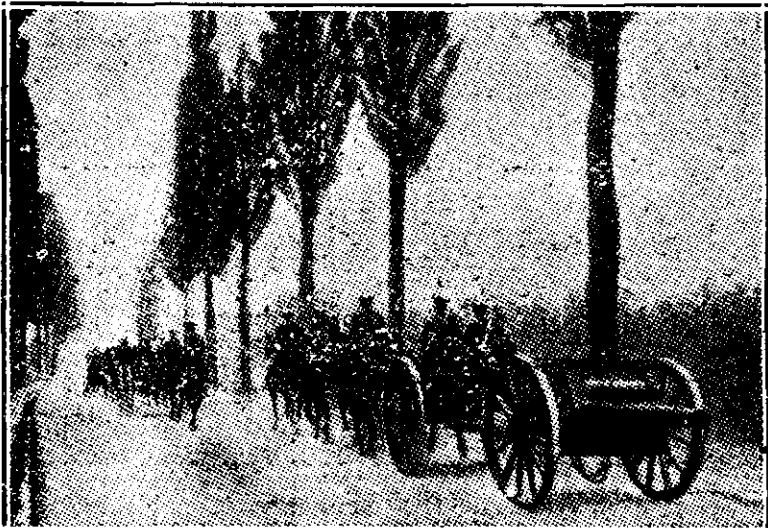
„O tainică bunăvoință însuflețește lucrurile de cari ne servim. Borcanele cu dulceață se umflă de plăcere pe rafturile cămării, tigăile lucesc de nerăbdarea de a se prăji pe foc, pâinea visează să fie mâncată și fructele plesnesc în dorința de a fi mușcate. La noi toată ființa înflorește în propria-i substanță, fără sfortare și fără silnicie.

„Regulamentul izgonește posturile, abstinențele, chinuirea trupului și a minții, și nici rugăciunile nu mai au ce căuta atunci când tot sufletul nu-i decât o rugăciune.”

Jupâneasa Smaranda se încruntă și-și îndreptă boneta. „Asta samănă mai mult cu un e logiu al sensualității decât cu acela al credinței!” mormăi ea.

Dar stărița o convinse cu blândețe că scrupulele ei erau ale unei minți neluminate îndeajuns; și că adevărata cucernicie a vieții e să schimbi păcatul în sfințenie și voluptatea în virtute.

Domnița mărturisii că-i place totul și fu primită ca soră; se spovedi călugărițelor mute și începu să vadă de micile treburi ale mănăstirii. În curând sângele i se făcu mai liniștit și mai dulce ca laptele, sufletul îi străluci de dra-

Artilleria engleză de campanie

goste și gândul i se pierdu în fericirea cerească.

Poate că ar fi uitat toate bucuriile și toate puterile lumii, dacă n'ar fi auzit zgomotul continuu al izvorului sub florile prea roșii ale leandruului. Soptitul acela părea că-i spune că viața-i o jucărie glumească din care poți scoate bucurii nespuse dacă o întorci, îi dai o formă; îi schimbi înfățișarea; și sub mâni de artist, viața asta întunecată poate să se acopere cu un praf de aur și să dea muzica divină care te face să râzi sau să visezi pierdut.

Pe măsură ce vremea trecea, domnița Maria, care orânduia totul după ritmul ei lăuntric, pentru care o frunză era de ajuns ca să-i dea mirosul pădurei și care din orice făcea un paradis, văzu în liniștea vieții monahale că sfinții nu sunt decât niște realități, că oamenii aceștia au cântărit viața într-o balanță dreaptă și simțitoare, au găsit-o prea grea și s'au scăpat de ea, că renunțarea e drumul crucei pentru cei ce n'au nici darul iluziunii, nici darul indiferenței.

Și când cea dintâi stea se ridică pe cerul încă luminos al serii, în clipa ingerilor care e și clipa luceafărului, mica domnița amețită de melodie și de parfumuri, își simțea inima înflorind ca un buchet, pe care ar fi voit să-l ofere cuiva ca să-l farmece și să-i facă plăcere.

În zadar căută vreun cerșetor, căci nu trecea nici unul. Uneori, pleacă peste zidul puțin prăbușit al grădinei, ea privea dincolo, drumul tăcut al vieții. Și, în clipa aceea nocturnă, nimeni nu trecea.

Spre sfârșitul lui Mai, domnița se domeri că e cuprinsă din nou de vechia-i teamă dureroasă. Nu mai putea păstra, fără a o risipi, comoara ei lăuntrică la care se adăoga în fiecare zi, tot mai mult, o îndurare, o blandete devotată, o bunăvoință nevoită. Era întocmai ca o rodie coaptă care se deschide să-și samene grăunțele.

Într-o seară, rezimată de zid, ea își numără perlele colanului, așteptând nici ea nu știa ce. Privise năvala de purpură a apusului și vârtejirea norilor în jurul discului roșu și greoi al soarelui care se turtea de marginea orizontului; privise arborii aprinzându-se în neștire cu furia cruntă a amantelor părăsite și grămada de acoperișuri strălucitoare ale mănăstirei cari păreau că se zgudue se ridică, se imbrăncesc unele peste altele ca să bea mai bine razele până la cea din urmă picătură, de frica întunerecului. Ochii ei se hipnotizaseră în contemplarea soarelui acesta muribund, inimă stacojime care împinse fluxuri supreme de viață spre a se sfârși într-o bruscă și aprinsă agonie dincolo de pământurile îndepărtate. Și când arborii se reculeseră într-o liniște violetă, când o lumină subtilă și palidă se evaporă din peisagiul care o primise ziua, când noaptea ieși din pământ ca aburi ușori și lenesi, domnița Maria gândi că eternitatea nu-i decât încetineala timpului când clipele sunt frumoase.

Ea aspiră aroma serii acesteia calde de iubire și de melancolie. Luna strecura înre frunzișuri surâsuri palide. Părul modula tânguiala-i depărtată pe pietrele sonore. Unde de ceață diafană pluteau în livadă. Rozele îmbălsămau tăcerea. Domnița Maria se înfioră; inima i se umflă și două lacrimi îi curseră din ochi ca seva prea bogată a rămurelelor tinere. Niciodată seara n'a avut farmecul acesta covârșitor, nici umbra atâta sfială! Nici odată luna n'a fost așa de clară, nici orizontul așa de adânc!

Deodată, în clipa când i se păru că o adiere o târâște în sufletul de roze pe drumul ușor pe care plopii o salută și firele de iarbă

Un detașament englez luând fără veste poziție la spatele unei baterii germane o capturează.

JURĂMÂNTUL

după Henry de Regnier

*Fac jurământ ca, până'n clipa de ze urmă,
Să port în mine-o ură care nu se curmă
Și vreau ca tot veninul din această ură
Să l port în sânge-n fiecare picătură.*

*Și tot astfel voiesc ca fața-mi întristată,
Să fie de a vrajbei cută'n veci brăzdată
Și jur acum, pe largile câmpii prădate,
Pe fi mei uciși, pe-orășele incendiate,
Azi să răzbun înfrângerile din trecut.*

*Sunt Franța și voiesc s'alung acea rușine
A înfrângerii grozave din trecut și care
În inima dușmanilor e încă vie.*

*Iar jurământul meu de ură și mânie
Îl fac privind cu-o răzvrătire multă 'n zare,
Căci văd de-aici, profană și roșatică prăvălă,
Arzând acum, o Reims, sublima-ți catedrală!*

Const. A. I. Ghica

fi surd, ea auzi pasul unui cal și notele destrămate ale unui cântec. Un călăreț venea domol jucându-se cu una din mânușile lui. Era tânăr, domnița îi păru că are silueta fină și bine făcută. Ea tuși ușor în dosul unui tufiș de hășuic, călărețul ridică capul și își oprî calul, mirat că a văzut între massela întunecate ale frunzișului, paliditatea unei fețe.

— Cine ești, tu chip întunecos? zise el.

Domnița surâse și sopti:

— Sunt domnița iubirei desăvârșite.

— Atunci tu ești aceea pe care o căutam, domnița, și iarna și vara, pe coastele scobite ale vâlcelelor, pe culmile crunte, la amiază lângă fântâni, îți vedeam ochii prin luminile zorilor, îți vedeam rochia în cătele moi ale norilor. Eu sunt Trecătorul și n'am altă avere decât puterea brațului, bunăcredința curajului, tinerețea și nădejdea-mi fără hotare. Așa fi neînviș, dacă mi-ai da iubirea...

Domnița cea mică și naivă nu luă în seamă emfaza frazelor astea; ea se aplecă mult în jos, călărețul se ridică în scări, gurile

lor tremurându-se unirà poate, dar era prea întunec ca să se poată vedea mai mult.

Timp de un pătrar de lună, domnița se duse în fiecare seară la zidul prielnic. Într-o noapte, când astrul târzielnic își rostogolea pe cer fața-i plină, domnița Maria se învăliu într-o manta mai moale ca aripa întușecată a liliacului, culesse un ram de leandru care ferește de deochi, umplu o sică cu apă din izvorul care păstrează neprihana, apoi fără a mai privi îndărăt, sări peste zidul mănăstirei și alunecă în brațele întinse ale călărețului. Calul, cabrat sub indoita sarcină, porni într-o săritură năvalnică spre necunoscut.

Când jupâneasa Smaranda află despre fuga domniței, era să moară de rușine și de necaz, dar maica stărită îi zise că nu trebuie să ia în nume de rău lucrul acesta. În mijlocul maicelor, domnița cea mică și naivă învățase singurele virtuți necesare: încrederea, abnegația și mila. Renunțând la bogăție, înfruntând soarta și dându-și ca pomână inima, ea rămăsese credincioasă spiritului orânduiei dulci și adevărate a iubirei desăvârșite.

Cugetări și aforisme

de general AL. HIOTTU

Educația poporului este baza statului și a națiunii.

Cultura poporului este lumina și călăuză viitorului.

Munca și vrednicia statului este temelia existenței neamului.

Ordinea și economia sunt pavăza vieții unui popor.

Ferice de poporul care știe să intruzeze ordinea și libertatea. Un astfel de popor va putea stăpâni lumea.

Copii sunt mugurii speranței. Ei vor da roadele după cum vor fi cultivați și îndrumați.

Învățătorul este obârșia educațiunii, luminei și patriotismului cetățenilor.

Învățătorul este apostolul școlarului. Școlarul este ucenicul învățătorului. Sprijinindu-se unul pe altul vor da rodul, care înalță națiunile.

Desvoltarea atențiunii copilului dela primul pas al școlii este baza instrucciunii.

Instrucția fără educație e o plantă fără floare.

Puterea strategică stă în căile de comunicație.

Victoria unei armate stă în puterea tunului.

Lenea și lăcomia sunt mormântul unei națiuni.

Lipsa de seriozitate, de cugetare și prevedere sunt crime de lesnațiune făptuite de dirigiitorii statului.

Când conducătorilor le lipsește vastitatea cunoștințelor, ce intră în domeniul conducerii unui stat, atunci acea națiune se distruge.

Poporul ca și omul când năzuiește să se întinză peste măsura puterilor sale, se topește ca ghiata sub razele soarelui.

O IDILA

Pe drumăgul din pădure
De mesteacăni streptuți,
A plecat din sat în călduri
Fete mândre la nălbii.

Și-a rămas în urmă Rica,
Copil blând cu ochii verzi,
In vâlcea unde Mișu
Paște turma lui de iezi.

Un cavai s'aude 'n taină
Cum s'apropie de ea,
Pe când e din crâng răsare
Cântând vesel prin vâlcea.

Se zăresc. El dă s-o prindă,
Ea din drumu-i s'a ferit
Și, cu degetul la gură,
„Fii cuminte!” — a șoptit.

Dar fac pace. Până 'n seară,
Stând alături, culeg flori,
Iar de dragul lor intruna
Cântă 'n crâng privighetori.

Mășescu

R.-Sărat.

PREUMBLĂRI IN BUCUREȘTI

CIȘMIGIUL

Nu știu cum se face, dar în ce privesc oamenii, preferințele mele merg pentru cei săraci, iar în ce privesc lucrurile, pentru cele disprețuite. Intre oamenii săraci și lucrurile disprețuite veți admite și d-voastră, că există o strânsă legătură. De aceea se întâmplă des să scriu despre chestiuni care nu interesează de loc o anumită clasă de oameni pentru care nu am decât o imensă compătimire: pentru cei sătui și plictisiți.

Cișmigiu nu poate să-i intereseze, pentru ei, această grădina și a slujnicilor și a rânșilor. Să-i lăsăm în încăpățănarea lor.

Pentru mine, mai ales de vre-o zece ani încoace, Cișmigiu era o miniatură a adevăratelor păduri și câmpii. Legat de biroul de scris, așa fi uitat că există crânguri și ape, dacă nu m-ași fi dus uneori, cel puțin în treacă, prin Cișmigiu. Aud că primăria vrea să înfrumusețeze Cișmigiu; nu știu ce i-ar putea face, cred că lăsându-l în pace ar fi mai frumos, dar se poate ca natura să fi dat impuțernicire edililor noștri și în acest caz nu mă amestec.

Zilele trecute, un prieten care vrea să respire puțin aer mai curat, m'a luat de braț și m'a dus cu el în Cișmigiu. Cum la acea oră mi, era egal ori unde așa fi fost n'am rezistat. E drept, că Cișmigiu e populat, și numai de păsările cântătoare și de obraznicele vrăbii, de sălcii imense și castani, de plopi, de copilași și guvernante, și de bătrâni pensionari; am văzut și destui tineri. Lacul e plin de bărci. Intr'una, tatăl, un neamț bărbos, își plimbă o droaie de copii, intr'alta 3—4 tineri scăpați de școală, intr'alta două eleve ale conservatorului, judecând după ghiozdane și arile de operă pe care le întonau ca niște adevărate fiice îndrăznețe ale Statelor-Unite.

E drept, că pentru a nu se uita că e primăvară, pentru a se da mai multă poezie bătrânului Cișmigiu, ici și colo, pe câte o bancă mai izolată, pe o potecă mai pustie, câteva perechi de îndrăgostiți, care urmăreau cu un deosebit interes, cochetăriile vrăbiilor, îndrăzneala vrăbiilor și scena finală din actul al cincilea al marelui tragedii ce se numește viața și reproducerea ei.

Dacă sunteți la o vârstă când judecata e o virtute obligatoare, nu aveți de cât să nu vă uitați nici la perechile de îndrăgostiți, nici la vrăbiioii cei plini de seva vieții

Un sacagiu vâra niște găleți în baltă, le scotea pline cu apă și le vărsa într'o sacă. Prietenul meu, aproape speriat, exclamă:

— Să știi că asta are să sece la cull

Era de sigur o exagerare. Soarele cel neîndurător, pompează cu razele lui mai multă apă din lacul Cișmigiuului, decât sacagiul și tot nu seacă lacul.

N'am convins pe prieten, el pretinde să rog pe toți cei care consumă pahare cu apă, sau chiar bere și vin, la Montecarlo, să verse puțin din paharul lor în lacul Cișmigiuului. Dar s'ar ivi alte complicații, ar protesta lebedele, peștii, dar mai ales broștele și supărarea celor din urmă ne-ar lipsi de divinul lor concert.

Așa cum e lacul, e încântător și mai ales de când e aerisit de bărcile ce-i dau mereu în lături verdeața suprafeței sale.

În acea zi, am văzut o privilegie interesantă pe lac. La mal, lebăda femeie îngrijea de cei 5—6 pui urâți, care însă se vor face curând albi ca neaua. Bărbatul stă de pază, el interzicea luntrașilor apropierea lor până la o rază de 10—12 metri de locul unde se găsea soția lui legitimă.

Umflându-și penole, ridicându-și aripile, cu ciocul amenințător, ieșea înaintea fiecărei bărci și o escorta până departe.

Un băiețas îndrăzneț, având în fruntea luntrei un cățeluș, porni spre războinicul bărbat lebădă, care veni înainte-i. În fața altitudinii lebedei, cățelul, care stă cu urechile ridicate și cu coada covrig, se refugiază între genunchii micului stăpân, care amenință pasărea cu lopata. Zadarnic vru lopătrul să înainteze, lebăda înfuriată nu-l lăsă și-l sili să bată în retragere. Susu pe mal, o droaie de copilași construiau tranșee de nisip, pe când guvernantele lor, cu ochii aievea, clădeau, de sigur castele în spania.

Dar e mai mult ca sigur că fiecare dintre d-voastră veți căpăta impresii diferite, dacă veți vizita Cișmigiuul, veți vedea mai multe decât am văzut eu.

Victor Anestin

Arestarea a doi spioni cari prin semnale convenționale dirijau focul bateriilor germane. Ei au fost judecați și împușcați pentru fapta lor mizerabilă.

CAMPANIA DIN 1913

A I-ului Divizion din Regim. 5 Roșiori

de C. CIOAZAN

— URMARE —

Un alt mod de rechiziție, care mi s'a spus la Dokcelar, sat rămas României, se lua ce se putea, grâu, orz, ovăz, lemne, etc., până și lână din care am mai găsit vr'o 8 saci la primărie, tot se evalua și ce nu se întrebuinta se vindea. Astfel ni s'a spus că satul Dokcelar, de vr'o 100 de case a contribuit cu vr'o 75000 de lei și orașul Dobrici cu comunele de prin prejur colosala sumă de vr'o 35 de milioane.

Văzând că spaima turcilor a fost închipuită ca și aceea din bazine în care se periașe de mișcarea tufei, s'a dispus înapoierea la Kerimler, unde am ajuns la ora 5 d. a. Mișcarea tufei țiganului și spaima turcilor era tot una, numai când erau convinși, că noi, românii, suntem stăpâni, apoi luau la bătaie pe bulgari, care adesea ori ne reclamau. Chiar în satul Kerimler a trebuit să se facă judecata unui turec dintr'un sat vecin, care bătuse și violase o bulgarcă.

Când ne-am înapoiat în Chiriteșcu și s'it. Bărbulescu Drugă plecase, iar camarazii spuneau că i-ar fi văzut când se suna alarma, suindu-se în căruță strigând: Mână mâ.

La înapoiere am găsit turecii șezând pe ulițele satului ca de obicei cu picioarele sub ei. Intr'un colț făcuse și cafenea. Puțin foc spre a avea apă caldă, mașină de răsniț cafea, câteva cești și cafe-neaua era gata înființată. Cât e ziua de mare vara, slau de laifas și adesea ori fără a vorbi și fumează continuu, pe când femeia lor și copiii sunt la munca câmpului. Rar după ora 10, ora noastră se duce și turcu la muncă.

După informații, arătura o face el, dar ce arătura? Abia șgărie pământul și tot produce și încă mult, și bine. Bulgarul din contră dis de dimineață e la muncă și nu vine

decât înopțat acasă, iar femeia îi aduce mâncare la câmp, tot ca și țărănul nostru care muncește zi de vară până în seară.

Altfel fie la turc, fie la bulgar, găsești todeauna făină de grâu, ouă, brânză, găini. Nici unui nici altii nu mănâncă mălai. Porumbul îl cultivă pentru a-l vinde. În sate mai mari ca de exemplu Zăvet, fiecare locuitor făcea câte 10—15, 20 pâini pentru armată, pe care le aducea și lua plăță. Câte odată nu prea era coaptă dar în fine ceace e de reținut e că bulgarul are în totdeauna făină de grâu, iar țărănul nostru, foarte adesea ori n'are nici mălai. În satele de bulgari sunt porci, la turci nu se pomenesc, cum rar găsești vin la turci pe când bulgarii au.

Lipsa drumurilor

Ceeace lipsește cu desăvârșire, sunt drumurile, afară de șoselele Silistra-Turtucaia, Silistra-Rasgrad și Silistra-Dobrici-Balcic, care și ele nu sunt complete. N'am găsit drumuri și fiecare a croit pe unde i-a plăcut, de aceea sunt așa de întortochiate.

Am mai găsit încă în construcție o șosea dela Dichilitas spre Topci și alta dela Mesimler prin Aslvakoi la Turtucaia, cea din urmă, parte din piatra adusă pe marginea rambleului, atât piatră mare cât și spartă.

În colo să te păzească D-zeu de nevoia de a călători afară de cu cărucioarele lor, ca acelea din Dobrogea și zău nu știu dacă și cu ele ești sigur. Cea mai mare parte din drumuri au în coaste o parte mai înaltă decât cealaltă cu câte 30 și chiar 50 de centimetri din cauza scurgerii apelor și apoi drumurile sunt strimte așa că ambulanța noastră nu putea trece adesea ori decât croindu-și alte drumuri, ceace unde nu sunt păduri nu era greu. Văgăunele însă ce trebuia să străbatem prin păduri mai toate fiind coline face drumul foarte anevoios trenului regimentar.

Dar cele câteva șosele ce mi se spunea a fost construite din timpul turcilor, sunt model. Pe o lățime de 5 metri e făcut, în terasament, un pat adânc de 20 de cm. în care se așează una lângă alta, piatra mare de care vorbeam mai sus, punându-se și pe laturile patului tot piatră mare apoi se dă circulației. Am mai observat încă că bombamentul e mai pronunțat ca la șoselele noastre, care atât lasă de dorit că un camarad care mă însoțea într'un drum cu căruța spre Turtucaia, când a văzut pietrele aduse spre a fi așezate spunea: „Ei d-le maior, dacă s'ar „face socoteala cât s'a cheltuit cu „drumurile la noi, ca lefuri de ingineri, conductori, picheri, ca „material și zilele de prestație, ar „trebui să avem șosele în toate „părțile și încă bune și în realitate „ce avem? Imbogățirea cătorva „ingineri, cătorva conductori, ba „și picheri, încolo nimica”.

Tot pârdașnică de cinste, care a ajuns la noi un merit, probă că cea mai mare calitate astăzi la noi e când se spune: „E cinstit”, pe când cinstea e o datorie. Din fericire sunt și excepții care ar trebui să fie regulă, iar faptele necorecte descoperite și desființate cu legi draconice cum am propus prin scrisoarea publicată în „Universul” dela 26 August 1913. Un tânăr prieten îmi spunea relativ la acea scrisoare că legile lui Dra-

care erau scrise cu sânge, socotind nenorocit un popor cu asenținea legiului, pentru că din sânge nu poate isvoră decât sânge. Este exact dar la această cangrenă de care este atinsă societatea românească dela vîlădici pînă la opinică, trebuie legi draconice chit ca în urmă să se introducă de un Salomo oare care, legi mai blînde și cu înțelepciune făcute. Un mic exemplu a necesității unor legi aspre.

Înainte ca Romul și Remus să fi întemeiat Roma, avîndu-se în vedere nevoia animalului pentru muncă, acela care? omora era omorât. De aceea a rămas în obiceiul poporului român iubirea de viață, de aceea țaranul nu mînancă nici azi carnea de bou.

Cum dar era nevoie de o asemenea capitală pedepsă pentru păstuzarea viciilor necesare muncii câmpului și prin urmare existenței omului, tot așa e nevoie de pedepse drastice contra celor necinstiți și sunt r. vîfi, pentru a forma caracterul poporului și a-i da dreptul la existența morală, fără de care existența fizică, îl aseamnă animalelor.

Și nu e zi să nu auzi, mai ales în timpurile de acum cum toți fură.

Ba inginerul X și-a cumpărat case. Ba primarul Y și-a cumpărat moșii. Ba sechestrul judiciar A și-a pus bani albi pentru zile negre. Ba prefectul B și-a asigurat viitorul.

Ba că ministru cutare a cumpărat păduri supuse regimului silvic pe care nu le-a respectat; ba că nici o întreprindere nu se poate lna fără a se da bacșiș și mi spunea un francez că bacșișu a se da pentru consorțiu format din deputați, advocați, medici, oameni cu poziție ba că nici examenile nu se pot trece de cît atunci când comisiile sunt mituite.

Dar n'a rămas care să nu fie acuzat, e ceva putred de tot și remediu trebuie să fie drastic.

Auzeam acum în urmă că un plutonier care a fost la aprovizionarea unei companii s'a înapoiat cu o economie de 2,600 lei din cei 200 cu cît a plecat. Dar câte acuzări nu se aduc că toți furăm.

Imi reamîntesc o csenă care va da măsură de credința care există, că un funcționar trebuie să fure. Prin 1911 eram la Calafat, pe stradă, în tovărășia unui proprietar client al meu, pe care întrebându-l dacă nu știe de unde aș putea găsi vr'o 10000 lei pentru a plăti niște datorii strigătoare, s'a oprit în mijlocul străzii și cu cel mai natural aer mă întrebă mirat: Cum? d-ta care ai fost primarul Craiovei ești dator? De ceea repet e atrebue legi drastice și cinstite aplicate.

Atacarea unui convoi

Scrisei mai sus de trimeterea unei patruli pentru constatarea unui convoi ce vedeam la o mare depărtare.

Se dîntgeau căruțe și corturi. Ceea ce ne mira era așezarea lui, pentru repoz. Staționase pe mîncă unui deal, cînd în realitate, în asemenea împrejurări, se ascund de vederea inamicului, sau după o pădure, sau după o vale, sau în fine după un obstacol oarecare. Cu acea patrulă a plecat ne spunea și căpitan Teodorescu, care eu volubilitatei d-sale de povestiri, ne spunea că ajungînd la cel convoi a fost irtămpinat cu cuvinte românești în acest țigănesc: Bine că v'a adus D-zeu, vino să-ți dea maica cu ghiocul, erau țigani care își așezase căruțele și corturile în linie.

La 6 Iulie am avut în fine repoz și afară de frica ce turcii inspirau bulgarilor, cea ce ne forțau să facem poliție. n'aveam altceva de făcut, de aceea am și făcut o preambulă cu d-nul lt. col. He-

rescu, pe jos, prin pădurea de a-țeturi, pădure mică, care chiar ne mira de rumele de Delî-Orman (Pădure nebună) a locașilor. Pădurile însă erau în direcția opusă, de care aveam să dăm și să suferim din cauza lor. La înapoiere în sat am observat cum corțile turcilor sunt închise cu gard mare, tencuit cu pămînt, avînd în curte o altă îngrădire a casei unde stau femeile.

Un obicei care ar trebui înlăturat ca să poată ajunge la civilizație. Prin cine de cît prin femeie se poate face educație? spunea d-nu lt. col. Herescu și cît timp femeia nu va avea contact cu societatea, nu poate da educație. De aceea acest popor e merit să piară.

D-nu lt. col. Bălăceanu are credința că cu o administrație severă dar cinstită, se poate face din acest popor de turci, eminentemente cinstiți, un zid de apărare contra hrăpitorilor bulgari, zid ce nici cînd nu va putea fi doborât. Ar trebui și cred că d-nu lt. col. Bălăceanu are dreptate, că prin hogii, preoții lor, să se dea din fiecare sat și oraș un număr de fete și copii, să se înterneze în școli bine întreținute și la vacanțe să se trimească în familia lor, îmbrăcați bine și curat. Așa că exemplu va fi imitat. Idei bune și realizabile cum se va vedea mai la vale, cînd voi descrie convorbirea cu un seminarist turc; principalul însă va trebui, cinstite, cinstite și iar cîntate.

S'a trimis pentru pază, patrula în spre Rahman Asiklar, Akkadânlar și Rasgrad, iar dela slt. Stăvescu care a plecat la 3 Iulie, nici o veste. Ne-a comunicat mai tîrziu că parte din soldații săi au intrat în Ruscuc, ba că s'au și tras focuri. S'ar fi întreținut o luptă.

Vești de înfrîngerea Bulgarilor

Seara am avut și noi zare, mi le a adus locat. Ionăș care fusese trimis în interes de serviciu la Turtucaia.

Nu mai acei care erau ca noi fără nici o noutate, fără contact imediat cu restul armatei, fără altă societate de cît a turcilor, cu care nici nu puteai să vorbești, pot înțelega cu cîtă bucurie am cîlit jurnalele ca etc.

Atunci, la 6 Iulie seara, am aflat de trecerea și înaintarea armatei noastre, de înfrîngerea bulgarilor, de telegramele Regelui Ferdinand către M. S. Regele Carol I.

Tot la 6 Iulie ni-s'a comunicat ordinul că în corespondențele ce nu ni s'au trimise, nu se va pune nici data, nici locul, nici nu se va scri ceva relativ la mișcarea armatei. Sigur că ceea ce scriesem pînă aci, de și nu scriesem nimic de armată, nu s'a mai expediat, cei însărcinați cu cenzura, le venea sigur mai ușor să le arunce decât să le citească. Mare reformă trebuie făcută în această direcțiune.

Singura luptă ce aveam de întreținut, era cu parecii și cu muștele care devenise și mai pisăcioare din cauza timpului, care schimbându-se, a răcorit și temperatura prin ploaia cu trăsnete ce căzuse. De atunci n'am mai suferit de căldură pînă aproape de plecarea.

Patrulele au arestat un suspect și un jandarm armat, care au fost expediți la Turtucaia, împreună cu motocicletele care se stricaseră. Căii ambelor escadroane sub înșirirea comandanților și ochilor vigilenți ai d-lor locot. col. Herescu și Bălăceanu, erau bine, afară de puțin roși în spinare și cum n'aveam veterinar, care plecase cu divisionul al 11 leu, ni-s'a trimis un d. sublocot — mise pare de rezervă.

La 8 Iulie s'a mai arestat un comitagi, care începuse să opereze

și în părțile ocupate de noi, un soldat desertor, un paznic armat și un jandarm de 60 de ani. Comitagiul era ascuns în casa unde erau soldații noștri, care zău nu au frică de nimic. „Am intrat și-l am arestat luându-i carabina”. Acești comitagi sunt în solda satului și cînd îmbătrînesc, li se dă pămînt de muncă gratis. După desarmare și instrucția sumară, au fost expediți la Turtucaia.

Cum timpul era răcoros, d-nii lt. coloneli, au plecat pe la ora 5 călări să mai plimbă căii care odihnișeră trei zile.

La ora 6 jumătate seara sosește sublt. rezervist Bril pe o motocicletă cu un ordin personal urgent.

Cum se grăbea să se înopteze, am semnal plieu și văzînd urgența lui, am trimis după lt. coloneli. Ordinul suna cam astfel:

„Plecați imediat în marș forțat și distrugeți calea ferată între Votovo și Rasgrad la un punct sau două ce veți alege și care va fi greu de reparat”.

(Va urma).

Viața artistică și literară

Din țara țagilor, poezii de V. Huțan.

D. Huțan a strâns în volumul „din țara țagilor” poezii erotice, eroice și a încheiat cu epigrame.

Dacă în versurile sentimentale — pur erotice, ori eroice — Huțan vorbește lin, vioiu și într'o formă duioasă, în epigrame pare mai întunecat; în loc să glumească, se preocupă să caute perică un efect satiric.

Lirică ușoară dar plină de accentul sincerității, poezia lui Huțan e frumoasă prin limpezirea ei cristalină.

Reprezentările teatrale vor spori în curînd nu numai prin numărul lor, dar și prin intensitatea emoțiilor dramatice, pe care orice reprezentare dramatică ar trebui să le determine.

După frumoasele reprezentații dela Național de o echipă de frunțași ai scenei alături de Marioara Ventura, vor urma reprezentații cu subtilul De Max, pe care nostalgia patriei patale ni l'a adus la București.

Trupa artiștilor dramatice condusă până acum de soții Bulandra și Marioara Voiculescu, a rămas să fie dirijată numai de cei doi.

Opera încearcă să prindă o consistență mai reală. Elementele umane apreciate, Vrăbiescu, De Sylva, Costescu, Atanasiu, d-ra Drăgulinescu se silesc să pună bazele unei serioase asociații de operă.

Publicul așteaptă cu entuziasm o atare operă care nădăjduim că va avea norocul să fie tot atât de trambucă, pe cît de valoroase sunt elementele, ce-o compun.

Titlu. Asupra acestui subiect s'ar putea și dizerta și scri destul. După părerea, ce ni se pare mai sintetică, titlul ar fi să fie reprezentant verbal și sugestiv al lucrării. În legătură cu această semnificație, se pot constata multe lucrări, cari ori n'au titlu corespunzător, ori nu-l au de loc. Foarte ades însă titlul rămâne să fie numai sugestiv, — cînd e vorba — de reclamă comercială. De pildă, titlul filmelor, — sau al operetelor: Escroci, Dama'n... B.

Telegramele din Italia ne aduc vestea că marele poet al Italiei a fost chemat la regimentul său. Cîntărețul Cabirici va îmbărbăta acum, în focul luptei, oștile patriei sale împotriva puternicilor dușmani ai latinilor.

Tenorul polonez Szesawireski se află în Capitală și va da concursul său companiei de operă comică și operetă care cîntă în grădina Blanduziei.

Mercuri seara s'a cîntat *Pagliacci* și *Cavaleria Rusticana*.

Am vorbit, Duminica trecută, despre *Bezerul artistic* al soților Bednarik. Aflăm acum că soții Bednarik vor deschide, spre toamnă, o expoziție de pictură, desen și artă decorativă.

Stagiunea de operă ce se anunță pentru iarnă se va face de către societatea carolă *Carmen* a maestrului Kiriac în colaborare cu Tenorul Demetrescu De Sylva și maestrul Ștefănescu.

Se pare că ne putem aștepta la o efigiune mai serioasă și cu elemente dintre cele mai reputeate în cercurile muzicale dela noi.

Printre lucrările dramatice, anunțate în noul repertoriu al Teatrului Național, figurează și U. Soricu. Această a poetului I. N. Ioricu. Această piesă trebuia să se joace încă din stagiunea trecută a Teatrului Național.

Să fie un semn că a venit un nou subdirector general?

Vineri s'a deschis la Ateneu expoziția de țesături românești și industrie casnică a școlii superioare de sericicultură din Capitală. M. S. Regina Maria a onort cu prezența sa această expoziție.

L. I.

Sacul cu glume

Scenă petrecută în salonul unui club din București.

Veniră repețe una către alta: una palidă ca fîdeșul, cealaltă roșie ca o rodie coaptă.

Fără să le pese că mai bine de patruzeci de ochi erau ațintii asupra lor, se sărutară cu sgomot.

Dar abia se despărțiră și porniră una după alta, cînd un tînar elegant, cu ochii înfocați, ridică asupra celei palide bastonul pe care-l avea în mîna și, c'o lovitură brutală o aruncă cît colo. Tovarășa ei roșie nu se mișcă, nu țipă, nu leșină.

Bilele bileardului sînt obicinuite cu astfel de lucruri.

Intr'o zi, șahul Persiei întrebă pe niște curten, pe cine îl credeau ei mai mare: ei ei ori pe tatăl său? Bieții oameni se codeau să dea un răspuns care putea să-i coste viața, căci nu e de glumit cu șahul. În cele din urmă însă, un bătrînel, mai șiret decît cei lalți îi răspunse așa:

— Tatăl maestrului tale, sire, este mai mare. Pentru că, deși maestratea ta îl egalează în toate cele lalte privințe, dănsul te întrece însă într'una singură: are un fiu cu mult mai mare decît aceia pe care l'ai dat lumii maestratea ta.

Studiaseră fetele lui muzica în Conservator și mureau după concertele de muzică clasică, foarte plicticoase, precum se știe, pentru profani. Tatăl lor era silit să le ducă la toate festivalele de acest fel. Intr'o seară catastrofală pentru părintele melomanelor, fetele se gîteau să meargă să se desfete iar cu muzica superioară. Totul le aștepta, și, pierzându-și răbdarea, le strigă în cele din urmă:

— Hei, fetele, da mai aveți mult pînă să vă isprăviți toaletat încă eu mi-am pus bumbac în rechii și sînt gata.

DEPARTE DE AICI...

— URMARE ȘI SFARȘIT —

Inice roși din nou.
— Adevărat, răspuse ea; dar să vorbim de altceva.
Spune-mi mai întâi... spune-mi, ce face lumea acolo la voi, dincolo de mare.
— Ascultă, am o idee bună: vaporul meu pleacă mâine, vino să-l vezi și tu.
— O, e imposibil, răspuse Inice; trebuie să stau aici să îngrijesc de micuțul orb.
Atunci, marinarul hohoti și zise:
— Zău, glumești! Doar nu ești născută să fii îngrijitoare de bolnavi. Privește-te puțin în oglindă, dacă ai vreuna! Obrazul tău e mai frumos ca al fetelor de acolo! Ochii tăi au luminile eterne, din Parsavanatki! De ce se țin oare mătășurile fine dacă nu pentru a te împodobi pe tine? Dece răspândește soarele razele sale, dacă nu pentru a lumina fericirea ta?
Acum, n'ai decât o fustă de pânză săracioasă, trăiești într-o colibă rece și întunecoasă, legeni în brațele tale tinere, copilul altuia; pe când cele cari nu sunt frumoase ca tine se deșteaptă dimineața în sunetul muzicilor divine, dar tu ca să te deștepti n'ai decât genetele plângătoare ale vântului.
Inice, încurcată, tăcu. Nu înțelegea însemnătatea acestui limbaj dar puținul ce putuse prinde, îi era de ajuns.
— Ascultă, urmă marinarul. Acolo, unde mă duc, aerul e un parfum și cerul un surâs! Atunci vom coborî spre ruinele luminate, în grădinile din Gonzarek, unde se joacă la lumina lunii. Spune-mi, vrei să vii?
Inice tremura ca și când s'ar fi deșteptat dintr'un vis care a înmărmurit-o.
— Nu, nu pot, zise ea, e imposibil; trebuie să îngrijesc de bietul orb.
— Ce, ești nebună? Vrei să îmbătrânești aici?
Haide nu te mai codi, vaporul meu pleacă mâine.
Marinarul puse pipa pe masă și sărută lung pe Inice, care tremura.
— Chiar dacă nu vei veni, îi zise el la ureche, te voi răpi.
Inice murmură:
— Voi merge...
— Un pachet de tutun face mai mult decât toate femeile din lume, zise marinarul.
— Ah! De sigur, aprobă amicul său, o femeie e o povară mai grea decât zece încărcături de orez.
— O, desigur, aș pleca spre insulele Colibri, acum, suspină marinarul, dacă aș putea!
Și încercă să se întindă cât era de lung pe lângă perete; dar era mare și fu nevoit să se strângă.
— Dar, întrebă camaradul lui care era ministrul pe bord, de ce ai părăsit femeia aceea?
— Parcă eu știu? răspuse marinarul.
Acum văd și eu că am făcut o prostie. Am avut o mulțime de femei, de rasă albă, neagră, piei-roșii, măslinii; unele miroseau a pescari și a gudron, și altele cu părul de

mătase semănau așa de bine cu florile încât albinele le urmăreau... dar niciodată n'am avut o femeie așa de tristă!
Marinarul zise:
— Prietene, și-ai da un sfat bun.
Marinarul ascultă pe sfătuitor și se întoarse acasă gânditor.
Inice îl aștepta în pragul casei. La toate ușile se arătau fete cu obrazul fardat. Dar Inice nu le vedea, era ocupată să înveselească sosirea prietenului ei, marinarul.
Îl văzu în cele din urmă apropiindu-se încet, asemenea unei bărci încărcate peste măsură.
Când fu lângă ea, Inice se agăță de gâtul lui și-l întrebă mângâietor:
— Când ne vom duce să ne plimbăm amândoi în grădinile luminate?
Dar marinarul păstră tăcerea gânditor; Inice insistă.
— Și când ne vom duce sub smochini, unde crește floarea galbenă de Tchampa al cărei suc e așa de dulce?
Marinarul își privi femeia aspru și zise:
— Femeie, știi cum jură marinarul?
— Nu, răspuse Inice; cum?
O vei ști.
Și îi arătă.
Inice începu să plângă.
— Și acum, femeie, zise marinarul, lasă-mă în pace.
A doua zi ești vesel; ca de obicei, zicând tinerei femei:
— Îți voi aduce un os de fazan montat în aur; e bun augur.
Inice îl aștepta ca de obicei; dar nu veni toată ziua.
— Va veni în noaptea asta, speră Inice.
Dar noaptea trecu, apoi dimineața, și încă a doua zi, și marinarul nu se mai întoarse niciodată...
Atunci Inice fu cuprinsă de teamă; ieși la drum și întrebă pe trecători:
— N'ai văzut pe bărbatul meu, marinarul?
În cele din urmă îi spuse un om:
— Bărbatul tău? Unde este? Oho, la ora asta trebuie să fie aproape de insulele Colibri.
La vorbele acestuia Inice intră în casă și căzu pe un scaun înecându-se în plâns.
Și plânse trei zile și trei nopți, când auzi o voce aproape de ea:
— Sărmana femeie!
Inice ridică ochii și văzu în fața ei una dintre fetele pe care le văzuse ea adesea găsite și fardate în fața porților lor.
— Cine ești tu? întrebă ea.
— Eu sunt în serviciul zeului Kama.
— Și cum te cheamă?
— Mă cheamă Frumoasa Zilei.
— O, îți inspiră milă?
— Da, îmi inspiră milă.
Inice izbucni din nou în lacrimi.
— Știu ce este zise Frumoasa Zilei. Primul meu amant m'a părăsit. Era un soldat. Nu mai știu dacă era blond, sau brun, dar avea o tunică roșie cu șireturi negre.
— Îi iubeai mult?
— Omul e nebun când e tânăr, zise fata.
Și Inice repetă:
— Omul când e tânăr, e nebun!

— Și cu toate astea, zise Frumoasa Zilei, nu trebuie să-ți pierzi firea; ești frumoasă, așa de frumoasă că dacă ai atinge cu vârful piciorului tău arborele de Asoca, toate florile s'ar deschide deodată; gâtul tău miroase a lotus și fața ta e dulce ca luna... Vino, te voi farda; te voi învăța cum să seduci oamenii, să-i iubești și să-i disprețuești... Vrei?
— Nu, răspuse trist Inice.
— Rău faci, bărbății nu sunt buni decât să fie seduși, iubiți și disprețuiți de noi; ei sunt răi, și celor cari n'au experiența le sug mielea de pe buze și apoi fug!
Crede-mă cunosc bărbății!
Dar Inice răspuse:
— Există dincolo de mare, un om, care nu e rău, aș vrea să mă întorc din nou lângă el.
— Dar de ce l'ai părăsit?
— Voiam să joc la lumina lunii...
— Și ai plecat cu marinarul?
— Nu, el m'a răpit.
— Și acum ai voi să te întorci în țara ta?
— Oh, da.
— Crede-mă, rămâi aici, în țara luminei de lună și a dansului... Pentru un om pierdut, vei găsi alți o sută.
— Nu doresc decât pe unul și n'am grijă de alții.
— Îi iubești deci?
— Nu știu, dar aș voi să mă întorc lângă el... de altfel mi-a prezis el că mă voi întoarce lângă el.
— Și cum ai să străbați marea asta largă?
— Voi merge pe țarm, și poate voi găsi un om așa de bun, ca să mă ducă până în țara mea.
— O sărmana... sărmană creatură, care nu știe încă dacă mai sunt oameni buni, sau nu!... Dar poate că sunt încă femei, care sunt bune! adăogă ea văzând obrații Inicei udați de lacrimi.
Pescarul stănd în barca sa, contempla apa adâncă și ori unde își arunca ochii vedea valurile mistuindu-se. Acolo, unde până atunci nu fusese decât un vârtej ușor, acum apa se ridica din ce în ce mai sus.
Părea că o forță misterioasă căută să-lasă din adâncuri, odată valurile să ridice, cât înălțimea unui turn gata să inunde lumea, apoi recăzută sfărâmându-se pentru totdeauna.
Plictisit, pescarul ridică plasa și se întoarse acasă.
Când pătrunse în odată întunecoasă copilul orb îi zise:
— Tată, femeia cu mâna mângâietoare și dulce e aici!
— Visezi, copilul meu, răspuse pescarul.
— Nu, reluă orbul, nu visez de loc. Ea e acolo în colțul întunecos.
Pescarul privi în locul arătat, și zări într'adevăr pe femeia sa, care se înghesuise pe un scaunel și cu fața ascunsă în palme, plângea.
— Tată, tată, mi-e frică, zise micul orb.
— Nu trebuie să-ți fie frică, zise pescarul; că nu-ți face nimic rău.
— Știu, ea e bună, dar fața ei e toată scăldată în lacrimi, și îmi fu frică adineauri când mă sărută.
— Ar trebui să-i spui vecinei tale să-l așeze un pat în odaia cea mică, și să mănânce dacă vrea.
Apoi pescarul își luă plasa și plecă. A doua zi toți pescarii plecau să pescuiască o balenă.

Când se întoarse pescarul după șapte zile și șapte nopți de lipsă, el întrebă pe micul orb:
— Cum îți mai este, copilul meu?
— Tată, femeia cu mâna mângâietoare mi-a țesut o cămașă.
— Îți vorbește vreodată?
— Da, îmi spune că sunt draguț.
— Continuă să vorbești cu ea.
Pescarul nu adresă nici un cuvânt Inicei după cum a spus. Dar iată că într-o noapte micul orb se deșteaptă dintr'odată.
— Ce ai copilul meu?
Copilul plângea.
— Tată, ia-mi mâna, am avut un vis înspăimântător.
Ce ai visat?
— Am visat că marea inundase odaia. Apa se ridica, se ridica până la înălțimea gâtului meu. Atunci tu m'ai luat în brațe și m'ai scăpat.
Apoi, apa se retrase, dar aducea cu ea cadavrul femeii cu mâna mângâietoare.
— Întoarce-te pe partea cealaltă fiul meu, și nu-ți fie teamă de nimic. Apa nu ne va face rău nici odată... e cea mai bună prietenă a noastră.
— Tată, dar de ce nu vorbești niciodată femeii cu vocea dulce?
Pescarul nu răspuse nimic.
— Ea e bună, știi reluă micul orb; apoi ea m'a învățat rugăciuni.
Pescarul se gândi mult timp. Apoi zise fiului său:
— Întreab-o, unde a pus inelul ce i l-am dat eu, acum patru ani, la Sf. Valentin.
— Da, inelul ei.
— Da, inelul ei.
A doua zi, Inice stătea la fereastră ca odinioară, și privea marea infuriată. Monoton, tic-tac-ul pendulei continua să repete: „Departe de aici!... Departe de aici!”
— Oare își mai aminteste încă de cântecul pescarului vesel? se întreba Inice.
Deodată micul orb îi adresă cuvântul.
— A întrebat tata, ce-ai făcut cu inelul, ce ți l'a dat acum patru ani la Sf. Valentin?
Inice păli deodată ca floarea de lotus.
— L'am aruncat în mare, răspuse ea îngrozită, dar mă voi duce să-l caut.
Copilul orb rămăsese singur în odaie, parcă nu-l venea să creadă că-i singur și începu să cheme.
— Mamico! mamico!
Dar, cum nimeni nu-i răspundea, cuprins de frică, se ascunse sub asternut. Și deodată auzi un șgomot surd de dute-vino prin odaie.
Mai târziu... într-o zi, el auzi pe tatăl său zicând:
— O Djin, de ce am făcut ce m'ai învățat tu?
Atunci sărmanul micuț orb înțelese că nu mai era mâna mângâietoare că femeia cu mâna mângâietoare nu se mai acula niciodată, că niciodată ea nu-l va mai peptăna, și că această mână, așa de dulce și lină, era rece acum și pentru totdeauna.
Mult timp după aceasta, într-o zi pe când vorbea cu pescarul, copilul întrebă:
— Tată, mamica nu era bolnavă, de ce a murit?
Pescarul nu știu ce să răspundă:
— Un copil nu poate să priceapă astfel de lucruri. Chiar oamenii mari adesea nu le înțeleg.
Trad. din Ambrus